

Etelä-Pohjanmaan liiton tiedotuslehti

www.epliitto.fi

Kuntaliiton Kunta- ja palvelurakenne uudistuu –seminaarissa keskusteltiin vilkkaasti

Noin vai vähintään 20 000 asukkaan yhteistoiminta-alue?

Suomen Kuntaliiton ja Etelä-Pohjanmaan liiton yhteistyössä järjestämä Kunta- ja palvelurakenne uudistuu –seminaari keräsi Framille (17.11) reilut 150 kunnallista luottamushenkilöä ja virkamiestä laajasti koko maakunnan alueelta. Mielenkiintoisten asiantuntija-alustusten jälkeen käydyssä paneelikeskustelussa esille nousivat konkreettiset kysymykset uudistuksen etenemisestä. Paneelikeskustelua johtanut maakuntavaltuuston puheenjohtaja Tapio Liinamaa nostatti noin joka neljännen seminaariosallistujan käden, kun hän peräsi osallistujilta kuntaliitoksen suosiota ratkaisuna kuntien talouden ja palvelujen tuottamisen parhaaksi ratkaisuksi.

Kuntaliiton varatoimitusjohtaja Timo Kietäväinen esitteli avauspuheenvuorossaan uudistuksen taustaa ja mm. toimeenpanosuunnitelmien alustavaa luonnosrunkoa. Hän muistutti uudistuksen vaativan erityisesti kuntien luottamushenkilöiltä rohkeutta ja ennakkoluulottomuutta toteuttaa uudistus, eikä kuntien henkilöstönkään roolia pidä unohtaa.

-Palvelujen turvaajiksi julistautuvat ne henkilöt, jotka vastustavat muutoksia. Tämä on välttämättömän uudistuksen suurin uhka. Yksin virkamiesten har teille tätä prosessia ei voida säilyttää, muistutti Timo Kietäväinen. -On tiedostettava, että perinteisellä toiminta-

tavalla ei päästä tulokseen. Mikäli kunnissa nyt jäädaan vanhaan juustohöylämalliin, ennustan myös poliittista painetta tehdä lainsäädännöllä muutoksia palvelujen turvaamiseksi. Kyse on siis myös kunnallisen itsehallinnon tulevaisuudesta, arvioi varatoimitusjohtaja Kietäväinen.

Hän muistutti, että julkisen hallinnon uudistus on käynnissä kaikissa kehittyneissä maissa ja syykin on sama kuin Suomessa eli ikääntyminen.

Puitelaki voimaan 1.2.2007

Tulevan puitelain voimaan astuminen on viivästyvässä kuukaudella, sillä eduskunnan hallintovaliokunta ei ehdi saamaan työtään valmiiksi kuluvan vuoden (2006) puolella.

-Viimeinen käsittely on näillä näkymin 17. tammikuuta 2007, kertoo hallintovaliokunnan eteläpohjalaisedustaja, maakuntavaltuuston I varapuheenjohtaja, kansanedustaja Lasse Hautala.

Vilkaassa paneelikeskustelussa saatiin vastauksia mm. siihen, että kunta voi kuulua eri palvelujen osalta useaan yhteistoiminta-alueeseen. Tosin osa paneelin osallistujista kyseenalaisti tällaisen järjestelyjen järkevyyttä. Pakkoliitosmenettelyn arvioitiin koskevan kansallisesti noin 20-30 kuntaa.

Puitelakiesitykseen kirjattu "Kunnassa tai yhteistoiminta-alueella, joka huolehtii perusterveydenhuollosta ja siihen kiinteästi liittyvistä sosiaalitoimen tehtävistä, on oltava vähintään noin 20 000 asukasta." –kohta herätti keskustelua vähintään-noin –tulkinnan osalta.

Sisäasiainministeriön hallitusneuvos Arto Sulonen arvioi noin –termin sisältyvän lakitekstiesitykseen syrjäseutuja koskevana.

-Alueilla, jossa väestöä on todella vähän tai maantieteelliset olot ovat vaativat, kuten esimerkiksi saaristossa. Mielestäni noin –termiä ei tarvitse käyttää tässä maakunnassa lainkaan, sanoi Arto Sulonen ja muistutti, että nyt on haussa isommat ja tehokkaammat kokonaisuudet. Varatoimitusjohtaja Timo Kietäväinen kertoi alue- ja kuntaministeri Hannes Mannisen arvioineen vähintään noin sanaparin tulkintaan 10 prosenttia 20 000 asukkaan rajasta alaspäin, mutta erityistapauksessa, jos kokonaisuus on muuten toimiva.

Kunta- ja palvelurakenne uudistuu –seminaarin alustajina toimivat varatoimitusjohtaja Timo Kietäväinen Suomen Kuntaliitosta, apulaisosastopäällikkö Reijo Väärälä sosiaali- ja terveysministeriöstä, taloussuunnittelupäällikkö Matti Väisänen opetusministeriöstä, Seinäjoen kaupunginjohtaja Jorma Rasinmäki ja Kauhajoen kaupunginjohtaja Antti Rantakokko.

Paras -palvelut
valmiina

SIVUT 4-7

Etelä-Pohjanmaan liiton toimistolla tehdään motivoituneesti tukityötä kunta- ja palvelurakenneuudistuksen onnistumiseksi koko maakunnan alueella.

- Erilaiset tilastot, selvitystehtävät, tiedottaminen ja yhteiset foorumit tulevat varmasti kuntien tarpeeseen jo nyt, kun yhteistoiminta-alueet ovat vasta hahmolleaan, arvioi maakuntajohtaja Asko Peltola. Ensi vuoden alussa liitto käynnistää myös seutukuntakierrokset.

PÄÄKIRJOITUS

Mikä on Etelä-Pohjanmaalle PARASTa?

Eteläpohjalaisissa kunnissa on viime kuukausina puntaroitu kunta- ja palvelurakennemuutosta eli Paras-hanketta. Puitelaki tulee eduskunnasta tuota pikaa, mutta sen sisältö on jo pääosin tiedossa. Ei siis kannata jäädä odottamaan, löytyisikö lopullisesta laista joitakin poikkeuksia, joiden kautta saisi luvan pistää päänsä pensaaseen. Niitä ei ole eikä tule.

Jokainen maakuntamme kunta joutuu pohtimaan tulevaisuuttaan. Yhteistoiminta-alueet pitää päättää puolen vuoden sisällä. Maakuntakeskusta koskevalle selvitykselle on pari kuukautta enemmän aikaa. Kiirettä siis pitää vuoden 2007 alkupuolella.

Kuntien luottamus- ja virkamiesjohtolta vaaditaan nyt erityistä kaukonäköisyyttä. Riittääkö "pitkin hampain" rakennettava yhteistoiminta-alue vastaamaan palvelutarpeisiin 10–20 vuoden kuluttua? Onko ratkaisu kilpailukykyinen? Miten parhaiten turvataan kuntalaisten hyvinvointi?

Toimeenpanosuunnitelmien tarkoitus ei ole tuottaa paperikasaa sisäasiainministeriön mappeihin. Parhaimmillaan ne voivat aktivoida prosessiin, jossa laajemminkin tarkastellaan palveluiden kehittämistä ja yhteistyömuotoja kuntien välillä, kuntaliitosten mahdollisuutta unohtamatta.

Etelä-Pohjanmaan liiton Paras-hankkeen koordinaatioryhmä on määrittänyt tahtotilakseen vahvat peruskunnat. Haasteena on yhdistää vahva demokratia ja tehokas palvelutuotanto. Kuntapäätäjien on rohjetava selvittää eri vaihtoehdot ennakkoluulottomasti.

Valtiovalta ohjaa ainakin vielä toistaiseksi muutosta enemmän porkkanoiden kuin kepin avulla. Vaikka nämä "pelisäännöt" eivät kaikilta osin miellyttäisikään, niiden mukaan on nyt pelattava. Parempi on potkia palloa yhdessä samaan suuntaan kuin naapurია jalkaan.

Liitto haluaa omalta osaltaan tukea kuntia meneillään olevissa muutoksissa. Tuotamme tilastoja ennakoitiportaaliin, välitämme Par-

as-tietoa ja osallistumme vuorovaikutukseen ja keskusteluihin. Maakuntasuunnitelmassa ja -ohjelmassa linjaamme koko Etelä-Pohjanmaan tahtotilaa. Alueemme menestymisen kivijalkana ovat vahvat, yhteistyökykyiset ja -haluiset kunnat.

*****

Kulunut syksy on ollut kohdallani "aika haipakkaa". Aloitin työni liitossa syyskuun alussa, ja opeteltavaa on riittänyt. Asioiden omaksumista on suuresti auttanut se, että liiton toiminnallinen perusta on kunnossa.

Työstä vastaa osaava ja innostunut henkilökunta. Edeltäjäni Esa Latva-Rasku ja "siirtymäkauden" maakuntajohtaja Tapio Liinamaa ovat tehneet valtavan hienoa työtä, mistä lausun heille parhaimmat kiitokseni. Saappaat ovat suuret, mutta nykyiseltä pohjalta on hyvä edetä. Surua tunnen siitä, että Esa ei ehtinyt nauttia eläkepäivistään. Paljolti myös hänen ansiostaan Etelä-Pohjanmaa on hyvässä nousukiidossa, vaikka haasteita toki edelleen riittää.

Olemme siirtymässä uuteen EU-ohjelmakautteen. Säännösten yksityiskohdat ovat vielä osittain auki, mutta peruslinjat tiedetään.

Hankerahoitus vähenee noin 40 prosenttia. Joudumme yhä tarkemmin punnitsemaan, mihin rahat riittävät. Pääkohteina pysyvät osaaminen ja innovaatiot sekä yritystoiminnan vahvistaminen. Myös hyvinvoinnin ja saavutettavuuden parantaminen ovat edelleen tärkeitä.

Liitto juhli kymmenvuotistaivaltaan pari vuotta sitten. Tänä syksynä kulttuuri-toimintamme saavutti saman merkkipaalun. Maakuntamme kunnat ovat yhdessä päättäneet antaa kulttuurin kehittämisvastuuta Etelä-Pohjanmaan liitolle. Tätä työsarkaa ei ole syytä – eikä tarvetta – vähätellä.

Etelä-Pohjanmaa on profiloitunut voimakkaana kulttuurimaakuntana, mistä suuret kiitokset kuuluvat liiton kulttuurilautakunnalle ja vastualueen työntekijöille sekä alueemme kuntien monipuoliselle ja sitoutuneelle ammattilais- ja harrastajajoukolle. Liiton ensi vuoden supistuva talousarvio asettaa haasteita niin kulttuurisaran hoitamiseksi kuin muullekin liiton kehittämistyölle. Rohkenen kuitenkin toivoa, että tulevina vuosina liitto saa riittävät voimavarat toiminnalleen yhä elinvoimaisemman Etelä-Pohjanmaan puolesta.

*****

Etelä-Pohjanmaa ei ole auringonlaskun maakunta – enkä usko siitä sellaista koskaan tulevankaan. Kuluva vuosituhannen aikana alueellamme ovat monet asiat edistyneet upeasti. Erityisen silmiinpistävää on ollut maakuntakeskuksemme ja sen lähiseudun kehitys. Eri puolilla maata puhutaan jopa "Seinäjoen ihmeestä".

Suurena haasteenamme on saada hyvä kehitys säteilemään koko Etelä-Pohjanmaan alueelle. On vaikea uskoa maakuntakeskuksen pysyvään menestykseen, ellei myös reuna-alueilla vahvisteta kehittymisen edellytyksiä. Tämä vaatii vuoropuhelua ja yhteisymmärrystä. Keskinäiseen nahisteluu ei ole varaa.

Maakuntamme tulevaa kehitystä sopii pohtia alavutelaisen sanaparren valossa: "Kyllähä jokahine niin osaa auseerata, jotta köyhänä pysyy." Menestymiseen tarvitaan taitoa ja tahtoa. Uskon niitä kumpaakin Etelä-Pohjanmaalta löytyvän.

Rauhallista joulua ja menestyksellistä vuotta 2007!

Asko Peltola
Maakuntajohtaja

Tasokas Yrittäjyys ja eduskunta – seminaari oli Kauhajoen juhlallisuuksien maakunnallinen helmi

Kauhajoella joulukuun alussa (2-3.12) vietettyihin Suomen eduskunnan 100-vuotisjuhlallisuuksiin oli kutsuttu laajasti maakunnan päättäjiä. Erityisesti Yrittäjyys ja eduskunta –seminaarin anti sai myönteistä palautetta harvinaisen alustajajoukon kokoonpanosta. Seminaarissa alustivat eduskunnan puhemies Paavo Lipponen, Nokian ja Shellin hallituksen puheenjohtaja Jorma Ollila, Suomen pankin johtokunnan jäsen Sinikka Salo sekä yrittäjä Erkki Jyllilä. Seminaarin puheenjohtajana toimi Kauhajoen kaupunginvaltuuston puheenjohtaja, kansanedustaja Lasse Hautala.

Hallituksen puheenjohtaja, kurikkalaissyntyinen Jorma Ollila aloitti ja lopetti puheensa Samuli Paulaharjun kirjoittamiin luonnehdintoihin eteläpohjalaisuuden syvimmästä olemuksesta. Ollila tunnusti ihailevansa "Taloohin päin" ja "Velaaton taloo" –ideologiaa, jota nykyajan sosiologit nimittävät sitoutumiseksi ja yhteisöllisyydeksi. Menestyvien pörssiyritysten kansainvälisenä voimahahmona toimiva Ollila korosti koulutusjärjestelmämme tasa-arvoisuutta, mutta peräsi ihmiselle aikaa myös suomalaisten perusarvojen, maaseudun, luonnon ja juuriemme, tunnistamiseen.

-Voimamme on yhtenäisen kansan identiteetti. Meidän sydämemme sykkii maalle, metsälle ja luonnolle, sanoi Ollila.

Kilpailu kiristyy

Elinkeinoelämän kilpailutilanteen analysoinnin Ollila esitti varsin yksinkertaisesti toteamalla, että kilpailu tulee entisestään kiristymään.

-Meillä tuleekin olla rohkeutta luopua niistä aloista, joilla kilpailukyky on menetetty. Uusiin yritysideoihin tulee reagoida nopeammin ja samalla taantuvalla yritystoiminnalle on rohkeasti pantava piste, kun aika on kypsä, rohkaisi Ollila ja muistutti, että Pohjois-Amerikka ja Kauko-Itä näyttävät Euroopan maille kantapäitään, kun seurataan yritystoiminnan elinkaaria.

- Elämäntapayrittämisen ihannoitua on syytä pohtia kriittisestikin ja puhtaasti taloudellisten seikkojen näkökulmasta, johdatteli Jorma Ollila ja muistutti, että yrittäjyys kiinnostaa suomalaisia, mutta harva silti lähtee yrittäjäksi.

Eduskunnan puhemies Paavo Lipponen korosti alustuksessaan pienten yritysten tärkeyttä. Hän peräsi Suomeen Amerikan mallista henkistä yrittäjyysilmastoa.

-Rehellinen konkurssi ei ole häpeä, sanoi Paavo Lipponen ja arvioi, että aika on kypsä lähteä keskustelemaan velkojen lopullisen vanhenemisen mahdollisuudesta.

" Tässä maakunnassa ei ensimmäiseksi kysytä, mitä valtio voi tehdä meidän hyväksi, vaan mitä minä voin tehdä omaksi hyväkseni."

Kauhajokelaisen Muovi-Serres Oy:n omistaja Erkki Jyllilä nosti esille useita yrittäjän asemaan liittyviä ongelmia ja teki runsaasti uusia avauksia salissa istuville lainsäätäjille, mm. pienyrittäjien asemasta pk-sektorilla ja vero- ja muiden hallintovaateiden vähentämisestä. Yrittäjyyskasvatuksen Jyllilä sijoitti lapsuus-koteihin, jossa työtä opitaan tekemään eikä se työ pääty ennenkuin homma on valmis. Seminaarissa käytettiin runsaasti kommentteja puheenvuoroja, joissa mm. korkeimman oi-

keuden presidentti Pekka Hallberg muistutti, että hyvä ja toimiva lainsäädäntö on merkittävä kilpailutekijä globaalissa maailmassa.

Todellinen kansainvälisyys

Maakuntahallituksen II varapuheenjohtajan Aarne Heikkilän mielestä Yrittäjyys ja eduskunta -seminaari oli erittäin onnistunut.

-Erityisesti mieltä lämmitti Jorma Ollilan puheenvuorossa esille tullut luonnehdinta, mitä todellinen kansainvälisyys merkitsee globaalissa taloudessa. Puhemiehen näkökulma oli sekin kiinnostava ja ajankohtainen, kommentoi Heikkilä.

-Yhtä luontevaa seminaarin aihetta kuin yrittäjyys olisi ollut vaikea Etelä-Pohjanmaalle löytää, kommentoi kansanedustaja Paula Risikko ja iloitsi maakunnan ja myös kauhajokelaisten puolesta runsaista kiitoksista, joita juhlatilaisuuden loppuna kuultiin.

-Seminaarin alustusten sävy oli kannustava ja positiivinen sisältämättä turhaa suitsutusta. Viesti oli niin kunta, -maakunta- ja valtakunnan tason päätöksenteossa toimiville varsin selvä. Yrittäjyyden edellytysten kehittämisessä riittää vielä työtä!

Paras-hankkeen tukipal

Tukea toimeenpanosuunnitelmiin

Kunta- ja palvelurakennemuutoksen toimeenpanovaiheessa vastuu uudistuksen etenemistä on entistä selkeämmin siirtynyt peruskunnille. Syyskuussa annettu esitys laiksi kunta- ja palvelurakennemuutuksesta (niin sanottu puitelaki) velvoittaa esimerkiksi laatimaan kuntakohtaiset uudistuksen toimeenpanosuunnitelmat. Kunnanvaltuuston hyväksymä toimeenpanosuunnitelma on annettava valtioneuvostolle kesäkuun 2007 loppuun mennessä.

Lakiesityksen mukaan toimeenpanosuunnitelmaan tulee sisältyä

1. väestö- ja palvelutarveanalyysi kunnassa vuosille 2015 ja 2025
2. kuntalain 65 §:n 1 momentissa tarkoitettu kunnan taloussuunnitelma sekä, jos taseen alijäämää ei saada taloussuunnitelman suunnittelukautena katetuksi, kuntalain 65 §:n 3 momentissa tarkoitettu toimenpideohjelma
3. suunnitelma siitä, miten kunta käyttää 4 §:ssä mainittuja keinoja
4. selvitys palveluverkon kattavuudesta
5. suunnitelma kunnan keskeisten toimintojen järjestämisestä sekä henkilöstövoimavarojen riittävydestä ja kehittämisestä.

Toimeenpanosuunnitelmien laadintaa ohjataan puitelain voimaantulon jälkeen (tammi-helmikuussa 2007) annettavalla asetuksella. Tiukan aikataulun vuoksi kunnat joutuvat kuitenkin käynnistämään suunnitelmien valmistelun jo ennen yksityiskohtaisten ohjeiden julkaisemista. Etelä-Pohjanmaan liitto haluaa osaltaan tukea kuntia tässä työssä.

Etelä-Pohjanmaan ennakointiportalin yhteyteen on luotu sivusto (<http://www.etelapohjanmaa.fi/ennakointi/paras.html>), johon kootaan suunnitelmien laatimisessa tarvittavaa materiaalia. Tällä hetkellä sivustolla on esimerkiksi väestörakennetta, työvoimatarpeiden kehitystä ja kuntataloutta kuvaavia tilastoja. Tilastopakettien tuotta-

Projektsuunnittelija Sirpa Tuomela työskentelee Peruspalveluohjelman toimeenpanohankkeessa.

misesta ovat vastanneet projektipäällikkö Jarkko Lämsä ja kunta-asiamies Marko Rosinen. Tilastojen lisäksi sivuille on tarkoitettu kerätä tietoa suunnitelmatyöhön soveltuvista työkaluista ja hyvistä käytännöistä sekä alueellisista strategioista ja hankkeista. Sivuja päivitetään jatkuvasti, ja kuntien esittämät toiveet pyritään mahdollisuuksien mukaan ottamaan huomioon.

Kevään 2007 aikana Etelä-Pohjanmaan liitto järjestää koulutustilaisuuksia ja seminaareja, joissa paneudutaan toimeenpanosuunnitelmien laadinnan kannalta keskeisiin kysymyksiin. Lisäksi kuntien suunnitelmaprosesseja tuetaan hankkimalla suunnitelmissa tarvittavia aineistoja, osallistamalla tarvittaessa kuntien ja/tai muiden palveluntuottajien välisiin neuvotteluihin sekä luomalla areenoita yhteiselle keskustelulle.

Mervi Lehtola, projektipäällikkö
Peruspalveluohjelman toteuttamishanke

Kunnan (kuntien yhteisen) toimeenpanosuunnitelman sisältö

1. Strategiset tavoitteet ja analyysit
  1. Visio 2015 ja strategiset linjaukset
  2. Väestö ja palvelutarveanalyysi 2015 ja 2025
  3. Elinkeino- ja yhdyskuntarakennearlyysi 2015 ja 2025
2. Elinvoiman kehittäminen
  1. Elinkeinojen ja työllisyyden tavoitteet
  2. Maankäytön ja asumistavoitteet
  3. Liikenneväylien ja henkilöliikenteen tavoitteet
3. Talouden turvaaminen
  1. Menojen ja tulojen kehitystavoitteet
  2. Omaisuuden ja kiinteistöjen järjestelytavoitteet
  3. Talouden tasapainottamisen toimenpideohjelma
4. Henkilöstön kehittäminen
  1. Henkilöstön ja työyhteisön kehittämistavoitteet
  2. Henkilöstön osaamisen ylläpito ja uudelleen koulutustavoitteet
  3. Henkilöstön eläköitymisen hyödyntäminen ja saatavuuden varmistaminen

Kuntaliitto
Komunförbundet

Timo

Kuntien yhdistymisavustukset (perus- ja lisäosa, teutettavissa kuntajoon muutoksissa. Rivin ylin luku vuosia 2010 ja 2011 ja alin luku vuosi vert. 28.9.2006)

Kunnan asukasmäärä kuntajoon muutoksen jälkeen ja muiden kunn suurimman kunnan yhteensä asukasmäärä	1	2	3	4
yli 20 000	7,20	8,46	9,72	10,98
yli 10 000	3,60	6,58	7,56	8,54
	4,00	4,70	5,40	6,10
yli 20 000	6,48	7,74	9,00	10,26
5 000-10 000	5,04	6,02	7,00	7,98
	3,60	4,30	5,00	5,70
yli 20 000	5,76	7,02	8,28	9,54
alle 5 000	4,48	5,46	6,44	7,42
	3,20	3,90	4,60	5,30
alle 20 000	5,40	6,66	7,92	9,18
yli 7 000	4,20	5,18	6,16	7,14
	3,00	3,70	4,40	5,10
alle 20 000	4,50	5,76	7,02	8,28
3 500-7 000	3,50	4,48	5,46	6,44
	2,50	3,20	3,90	4,60
alle 20 000	3,60	4,86	6,12	7,38
alle 3 500	2,80	3,78	4,76	5,74
	2,00	2,70	3,40	4,10
	1	2	3	4

Lähde: Suomen Kuntaliitto

Enpanosuunnitelman luonnos

5. Hallintorakenteen muutokset
  1. Kuntien yhdistämistavoitteet
  2. Yhteistoiminta-alueen perustamistavoitteet
  3. Laajan väestöpohjan palvelualueiden muodostamistavoitteet
6. Palveluverkon kattavuus
  1. Palvelujen saatavuus- ja saavutettavuustavoitteet
  2. Tuottavuuden ja tuotantotapojen parantamistavoitteet
  3. Palveluprosessien tehostamisen ja teknologian hyödyntämisen tavoitteet ml. Tietotekniikan yhteensopivuuden varmistus ja yhteispalvelukonseptin hyödyntäminen
7. Toteuttamisen organisointi
  1. Toteuttamisen vaiheet, vastuut ja aikataulu
  2. Toteuttamisen organisointi kunnassa ja yhteistyökuntien kanssa
  3. Toteutuksen seuranta ja raportointi sekä arviointi

Tästä prosessista osiot SM:lle toimitettavaan raporttiin

Ketäväinen

15.11.2006

11

milj. euroa) erikokoisissa vuosina 2006-2013 tiku tarkoittaa vuosia 2008 ja 2009, keskimääräinen allutasoa eli vuosia 2012 ja 2013. (HE 155/2006

12,24	13,50	14,76	16,02	17,28	18,54
9,52	10,50	11,48	12,46	13,44	14,42
6,80	7,50	8,20	8,90	9,60	10,30
11,52	12,78	14,04	15,30	16,56	17,82
8,96	9,94	10,92	11,90	12,88	13,86
6,40	7,10	7,80	8,50	9,20	9,90
10,80	12,06	13,32	14,58	15,84	17,10
8,40	9,38	10,36	11,34	12,32	13,30
6,00	6,70	7,40	8,10	8,80	9,50
10,44	11,70	12,96	14,22	15,48	16,74
8,12	9,10	10,08	11,06	12,04	13,02
5,80	6,50	7,20	7,90	8,60	9,30
9,54	10,80	12,06	13,32	14,58	15,84
7,42	8,40	9,38	10,36	11,34	12,32
5,30	6,00	6,70	7,40	8,10	8,80
8,64	9,90	11,16	12,42	13,68	14,94
6,72	7,70	8,68	9,66	10,64	11,62
4,80	5,50	6,20	6,90	7,60	8,30
5	6	7	8	9	10

henevien kuntien lukumäärä

Peruspalveluohjelman toimeenpano etenee

Etelä-Pohjanmaan maakuntavaltuusto hyväksyi elokuussa 2006 maakunnallisen peruspalveluohjelman. Asian- tuntiaryhmän työn tuloksena syntynyt ohjelma kohdistuu kuntien järjestämiin sosiaali- terveys-, sivistys- ja vapaa- aikapalveluihin. Ohjelman toimeenpanoa tukemaan Etelä-Pohjanmaan liitto on käynnistänyt Etelä-Pohjanmaan peruspalveluohjelman toimeenpano - hankkeen. Hanke tukee maakunnallisen peruspalveluohjelman ja maakuntasuunnitelman sekä valtakunnallisen kunta- ja palvelurakennemuutoksen tavoitteiden toteutumista.

Kunta- ja palvelurakennemuutoksesta annettu puitelakiesitys velvoittaa kunnat kesäkuun 2007 loppuun mennessä laatimaan uudistuksen toimeenpanosuunnitelman. Toimeenpanohanke tukee kuntia tässä työssä keräämällä suunnitelmien laatimisessa tarvittavaa tilasto- ja muuta aineistoa esimerkiksi väestörakenteesta, kuntataloudesta, henkilöstöstä ja palvelutuotannon tunnusluvuista. Tiedot kootaan Etelä-Pohjanmaan ennakointiportaalin yhteyteen (<http://etelapohjanmaa.fi/ennakointi/paras.html>). Sivustolle kerätään lisäksi esimerkkejä suunnitelmien laadintaa tukevista "työkaluista" ja toimivista käytännöistä. Tarvittaessa toimeenpanohanke tarjoaa kunnille myös muuta asiantuntijatukea suunnitelmien laadintaan esimerkiksi hankkimalla tarvittavaa aineistoa tai lukemalla ja kommentoimalla suunnitelmaluonnoksia.

Valmiiden tilastoaineistojen lisäksi kuntien strategiatyötä tuetaan rajattujen erillisselvitysten muodossa. Alkuvuodesta 2007 toteutetaan kuntien asiantuntijoille suunnattu

Etelä-Pohjanmaan hyvinvointibarometri - asiantuntijakysely. Vastaava selvitys on tehty edellisen kerran vuonna 2005. Nyt toteutettava kysely tarjoaa siten mahdollisuuden arvioida hyvinvoinnin muutossuuntia.

Peruspalveluohjelman tavoitteita voidaan edistää myös koulutuksen keinoin. Lokamarraskuun vaihteessa toimeenpanohanke toteutti yhteistyössä Suomen Kuntaliiton *Maakunnat ja palvelurakenteiden uudistaminen* -hankkeen kanssa seminaarisarjan, jossa keskityttiin laajaa väestöpohjaa edellyttäviin palveluihin ja niiden järjestämisen kysymyksiin. Tilaisuudet keräsivät yhteensä noin 140 kuntien luottamushenkilöä ja viranhaltijaa. Myös keväällä 2007 järjestetään useita seminaareja ja koulutustilaisuuksia.

Hankkeen ohjausryhmänä toimii kunta- ja palvelurakennemuutoksen alueellista ohjausta varten perustettu Etelä-Pohjanmaan koordinaattoriyhmä. Hankkeen käytännön toteutuksesta vastaavat projektipäällikkö ja projektisuunnittelija yhteistyössä Etelä-Pohjanmaan liiton muun henkilöstön kanssa. Lisätietoa hankkeen etenemisestä on Etelä-Pohjanmaan liiton [www.sivuilla](http://www.sivuilla.fi) (<http://www.epliitto.fi>). Sivuilta on niin ikään saatavilla Etelä-Pohjanmaan peruspalveluohjelma 2030 -raportti pdf-muodossa.

Mervi Lehtola, projektipäällikkö
Peruspalveluohjelman toteuttamishanke

Tiesitkö, että...

- Maaliskuun lopulla 2006 Etelä-Pohjanmaalla toimi 11 074 yritystä, koko maassa 265 357. Etelä-Pohjanmaan yrityksistä alkutuotannon alalla oli 659, jalostussektorilla 3 934 ja palvelualoilla 6 480 yritystä. (Tilastokeskus)

Tanskastako eväitä Suomen kunta- ja palvelurakennemuutostukseen?

Maakuntahallituksen Tanskan matkalla 10.-11. lokakuuta tutustuttiin varsin laajasti eri aluetason toimijoihin sekä Tanskan kuntaudistukseen. Kuva Mervi Lehtola.

Lokakuun alkupuolella Etelä-Pohjanmaan maakuntahallitus teki opinto- ja tutustumismatkan Tanskaan, jossa valmistaudutaan historiallisen suureen kunta- ja aluehallinnon muutokseen. Vuodenvaihteessa voimaan astuvan uudistuksen myötä Tanskan kuntien määrä vähenee 271:stä 98:aan. Samalla niiden keskimääräinen asukasluku nousee 16 000 asukkaasta 54 000 asukkaaseen.

Uudistuksessa kuntien tehtäviä lisätään merkittävästi. Esimerkiksi sosiaalipalvelujen

viranomais-, järjestämis- ja rahoitusvastuu keskitetään joitakin poikkeuksia lukuun ottamatta kuntiin. Terveystieteiden palveluista kuntien vastuulle siirtyvät muun muassa avohoidon ehkäisevä ja kuntouttava toiminta, päihdehuolto ja erityishammashuolto. Myös erityisopetuksessa, paikallisessa kulttuuritoiminnassa, työvoimapalveluissa, ympäristöasioissa ja tiestön ylläpidossa sekä elinkeino- ja kehittämissuunnitelmassa kuntien rooli vahvistuu merkittävästi. Kuntasuunnitelmasta muodostuu maankäytön

ohjauksen keskeinen asiakirja.

Nykyiset kolmetoista maakuntaa (amt) korvataan viidellä alueella (region), joiden vastuulle kuuluvat jatkossa psykiatrinen ja somaattinen erikoissairaanhoito, sairausvakuutusjärjestelmään liittyvät palvelut sekä tiettyjen sosiaalihuollon laitosten ylläpito. Lisäksi alueet huolehtivat osasta erityisopetuksen ja ympäristönsuojelun tehtäviä. Aluekehitystehtävää ja alueellista elinkeinopolitiikkaa alueet toteuttavat muun muassa

aluekehityssuunnitelmien, kumppanuussopimusten, alueellisten kasvuforumien ja kasvusopimusten avulla. Kaavoitusoikeutta alueilla ei kuitenkaan ole.

Yksi Tanskan uudistuksen silmiinpistävästä piirteistä on sen nopea aikataulu. Uudistuksen suuntaviivat linjattiin Tanskan hallituksen ja oppositiossa olevan kansanpuolueen vuonna 2004 solmimalla poliittisella sopimuksella. Sopimus velvoitti kunnat muodostamaan vuoden 2004 loppuun mennessä vähintään 20 000 asukkaan uusia kuntia tai yhteistyöalueita. Suomalaiseen kunta- ja palvelurakennemuutokseen verrattuna merkille pantavaa on ollut kuntaliitosten suuri määrä. Etenkin keskikokoiset kaupungit ovat vahvistuneet pienten kuntien hakeuduttua niiden kumppaneiksi. Monet liitoksista ovat olleet laajoja monikuntaliitoksia. Vain muutamat kunnat ovat päätyneet yhteistyöalueiden muodostamiseen.

Tanskan kunta- ja aluehallintouudistusta on tehty valtion vahvassa ohjauksessa. Liitosporokkanoiden ja muiden kannusteiden sijaan reformia on ohjattu tiukoin säädöksin, jotka koskevat esimerkiksi kuntakokoa. Uudistuksen läpivieminen on kunnille mittava ponnistus. Valtio onkin varannut täksi vuodeksi kunnille 133 miljoonan euron lainamahdollisuuden uudistusten toteuttamista varten. Välillisesti uudistus vaikuttaa lähes puolen miljoonan tanskalaisen työhön. Työpaikkojen säilymistä uudistusprosessissa ei ole turvattu lainsäädännöllä, mutta nykyisessä työvoimapolitiisessa tilanteessa irtisanomiset ovat epätodennäköisiä. Tanskassa vallitsee käytännöllisesti katsoen täystyöllisyys.

Maakuntavaltuuston puheenjohtaja Tapio Liinamaan mukaan Tanskan malli on mielenkiintoinen.

-On kuitenkin muistettava, että Tanskan kuntaudistus on uusi asia myös heille itselleen. Kokemuksia ja seuraamuksia uusista toimintatavoista, saati tutkittua tietoa, ei ole vielä saatavilla, huomauttaa Liinamaa.

Mervi Lehtola, projektipäällikkö
Peruspalveluohjelman toteuttamishanke

Tanskan matkan matkaraportti on luettavissa Etelä-Pohjanmaan liiton kotisivuilla, www.epliitto.fi

Paras -hanke koettelee kunnallisen itsehallinnon rajoja

Kuntien itsehallinto on paalutettu perustuslaissa. Sen 121 §:n 1 momentin mukaan Suomi jakaantuu kuntiin, joiden hallinnon tulee perustua kunnan asukkaiden itsehallintoon. Tämä merkitsee kuntalaisille kuuluvaa oikeutta päättää kuntansa hallinnosta ja taloudesta. Vaikka kunta- ja palvelurakennemuutoksen painopiste on kestävän kuntatalouden ja henkilöstön saatavuuden kysymyksissä, ovat paikallisen itsehallinnon periaate ja perinne arvoja, jotka on hyvä pitää mielessä ja joista on syytä olla huolissaan.

Perustuslakivaliokunta antoi puitelain luonnoksesta lausunnon 9.11.2006. Sen mukaan on ongelmallista, jos kuntien yhteistoiminta-alueiden tehtävät lisääntyvät siten, että se vaikuttaa oleellisesti jäsenkuntien hallintoon. Uhkana on, että perustuslakiin kirjattu periaate kunnan päätösvallan kuulumisesta kuntalaisen valitsemille toimielimille hämärtyy. Samaten, jos yhteistoiminta-alueiden päätöksenteko perustuu kuntien asukaslukuihin, voi alueen suurin kunta saavuttaa yksipuolisen määräysvallan. Tällöin pienemmissä kunnissa perustuslain turvaama itsehallinnollinen asema vaarantuu.

Etelä-Pohjanmaan koordinaatioryhmän Paras -hankkeen valmisteluvaiheessa Sisäministeriölle 13.2.2006 antama lausunto linjasi Etelä-Pohjanmaan kuntien tahtotilaa. Lausunnossa tuotiin selvästi esiin halu rakentaa tulevaisuutta vahvojen peruskuntien pohjalta. Tämä on selkeä kannanotto myös kunnallisen itsehallinnon ja demokratian puolesta.

Lausunnossa linjattiin vahvan peruskunnan kriteerit, joista ensimmäinen oli vahva demokratia ja johtaminen. Samalla todettiin, että useissa tapauksissa kriteerien täyttymisen edellytyksenä on kuntien yhdistyminen. Toisin sanoen Etelä-Pohjanmaalla ei voisi tulevaisuudessa olla 26 vahvaa peruskuntaa. Tästä huolimatta keskustelua käydään nyt ensisijaisesti puitelain tarjoaman yhteistoiminta-aluevaihtoehdon pohjalta. Vajaa vuosi sitten itse linjaamamme peruskuntamalli on jäämässä toissijaiseksi vaihtoehdoksi.

Yhteistoiminta-alueet tarjoavat mahdollisuuden pitää kiinni nykyisestä kuntarakenteesta, mutta se tapahtuu enemmän tai vähemmän itsehallinnon kustannuksella. Päätöksentekijöiden tulisikin vakavasti miettiä, kumpi on arvokkaampaa: oma kunta hallinnollisena yksikkönä vai aidon paikallisen itsehallinnon ja demokratian vahvistaminen. Olisiko sittenkin erilaisten yhteistoiminta-alueiden rakentelun sijaan parempi pyrkiä kuntaliitosten kautta suoraan vahvoihin peruskuntiin? Vai näkevätkö Etelä-Pohjanmaan kunnat yhteistoiminta-alueet vain välivaiheena kohti kuntaliitoksia, jonka kautta aikanaan palattaisiin takaisin peruskuntamalliin? Kaikissa vaihtoehdoissa kunnilta vaaditaan nyt suurta viisautta, että ne uudistusta toteuttaessaan kykenisivät kuntatalouden turvaamisen ohella turvaamaan myös asukkaidensa perustuslaillisen oikeuden päättää kuntansa asioista.

Antti Saartenoja
maakuntasuunnittelija

Tiesitkö, että...

- Vuonna 2005 Seinäjoen lentoaseman kautta kulki matkustajaliikenteessä 35 963 matkustajaa, koko maassa matkustajia oli 15 180 007. Vuosina 2000 – 2005 Seinäjoen lentoaseman matkustajamäärä kasvoi 72 %, koko maassa 10 %. (Ilmailulaitos Finavia)

10 vuotta kulttuurille

- 1996 kulttuuriasiain neuvottelukunta perustetaan
- 1997 määräaikainen kulttuurisuunnittelija aloittaa työnsä
- 1998 Kulttuuripoliittiset arvostukset Etelä-Pohjanmaalla – näköaloja ohjelmatyöhön, tutkimus ilmestyy Etelä-Pohjanmaan kulttuurihakemisto ilmestyy ensimmäisen kerran, jatkossa kahden vuoden välein
- 1999 Etelä-Pohjanmaan kulttuurihankkeita edistämään liittoon palkataan koordinaattori Etelä-Pohjanmaan kulttuurin kehittämiskeskushanke Trissa aloittaa hankerahoituksella Trissaan palkataan projektipäällikkö ja –sihteeri Etelä-Pohjanmaan maakunnan kulttuurilehti (Trissa) perustetaan
- 2000 Kulttuurin kehittämisohjelma 2000-2006 julkaistaan osana Etelä-Pohjanmaan teemallista kehittämistyötä Sanomalehti Ilkan kanssa solmitaan yhteistyösopimus ja maakunnallisen kulttuurikalenterin julkaisu aloitetaan yhteistyössä Pohjanmaan taidetoimikunnan kanssa aloitetaan harrastajateatterien vetäjäkoulutus, koulutus kestää vuoteen 2001 saakka koko maakunnan kulttuuritapahtumat kokoavan, kaksikielisen (suomi-englanti), vuosittain ilmestyvän kulttuuriresitteen julkaisu aloitetaan eteläpohjalaisten kulttuuritoimijoiden yhteiset, verkossa toimivat Trissapuoti ja Trissagalleria avataan
- 2001 Etelä-Pohjanmaan liiton kulttuurilautakunta perustetaan kulttuurisuunnittelijan toimi vakinaistetaan ja muutetaan kulttuuripäällikön toimeksi Etelä-Pohjanmaan kulttuuriteollisuuden kehittämismahdollisuudet – näkökulma kulttuuriyrittäjyyteen, tutkimus ilmestyy kulttuuritoimijoille suunnatut käytännönläheiset oppaat ilmestyvät: tapahtumajärjestäjän opas, tiedotus- ja markkinointioppaat
- 2002 Etelä-Pohjanmaan kulttuurin ja matkailun asiakastutkimus ilmestyy Etelä-Pohjanmaan kulttuurihankkeiden alueellisesta vaikuttavuudesta tehdään tutkimus vanhan ohjelmakauden hankkeiden osalta

Hallintotieteiden tohtori Kimmo Kainulainen toteutti Etelä-Pohjanmaan ensimmäisen kulttuuritutkimuksen vuonna 1998.

Kulttuuri kehittäjänä

Kulttuurievoluutio on historian kuluessa muokannut alueen identiteettiä, elämäntapoja, fyysistä ympäristöä, arvopohjaa sekä luonut kasvualueen taiteelliselle toiminnalle. Nykypäivän aluekehitystyössä kulttuurin merkitys maakunnalle konkretisoituu alueellisten vaikutusten tarkastelussa. Kulttuuri voi toimia eri muodoissaan paitsi elämäntapojen muovaajana myös yhteenkuuluvuuden lujittajana, sosiaalisen syrjäytymisen ehkäisijänä, työllistäjänä, yrittäjyyden edistäjänä ja alueen imagon parantajana. Kulttuurin jäljet näkyvät vahvasti myös Etelä-Pohjanmaan maakunnan erityispiirteissä. Alueiden imagoista on muodostunut strategisia kehittämiskohteita, joihin kaupungit ovat pyrkinet tietoisilla valinnoilla vaikuttamaan. Samalla myös kulttuuriteemasta on tullut eräs alueiden imagon hallinnan väline ja erottautumisen keino. Vetovoimaista symboliikkaa sisältävistä kulttuuri-imagoista ja niitä ilmentävistä tarinoista on muodostunut alueiden kehittämistyön välineitä, joiden avulla kunnat ja kaupungit pyrkivät houkuttelemaan alueilleen työvoima-, matkailija-, asukas- ja pääomavirtoja.

Kulttuuri hyvinvoinnin edistäjänä

Kulttuuripalvelut heijastuvat monin tavoin yksilöiden hyvinvointiin ja elämänlaatuun. Henkilökohtaisena elämyksenä kulttuuri ja taiteellinen toiminta voi toimia luovuuden ja henkisen kasvun moottorina. Monille

kulttuurin kuluttajille kulttuurilla voi olla myös terapeuttista merkitystä. Samalla taiteen merkitykset voivat ilmetä ihmissuhteiden ja yhteisöllisen toimintakyvyn parantumisena sekä syrjäytymisen ehkäisynä. Inhimillisenä voimavarana kulttuuri tarjoaa yksilöille ja yhteisöille elämänhallinnan välineitä sekä tarjoaa työkaluja identiteetin rakentamiselle.

Kulttuurin vaikutukset aluetalouteen

Kulttuuritoimintojen aluetaloudelliset vaikutukset voidaan jakaa suoriin ja epäsuoriin vaikutuksiin. Toisaalta voidaan puhua mitattavista ja mittaamattomista vaikutuksista. Esimerkiksi kulttuurifestivaalien suorat talousvaikutukset kytkeytyvät välittömästi festivaalin järjestämiseen liittyviin toimiin, kuten henkilökunnan palkkaukseen, paikallisiin hankintoihin, vuokriin ja investointeihin. Epäsuorat kerrannaisvaikutukset liittyvät puolestaan tapahtumavieraiden rahankäyttöön, yritysten (mm. ravintolat, vähittäiskauppa, kuljetukseen liittyvät elinkeinonharjoittajat) ostovoiman lisääntymiseen ja paikkakunnan verotulojen kasvuun. Mittaamattomat, pitkällä aika välillä realisoituvat talousvaikutukset liittyvät alueiden kulttuuri-imagojen rakentamiseen sekä luovan ja innovatiivisen ilmapiirin kehitykseen. Jälkimmäiseen näkökulmaan liittyy esimerkiksi se seikka, että kulttuuriteollisilla toimintoilla on taipumus klusteroitua kaupunkialueille. Luovien teollisuudenalojen tihtentymät

luovat dynaamista kehittämissilmapiiriä, joka synnyttää uusia ideoita, innovaatioita, houkuttelee osajia sekä vaikuttaa yritysten investointihalukkuuteen.

Alueellisen kulttuurityön vaikutus peruskuntien kulttuuritoimiin

Alueellisen kulttuurityön merkitys on kasvussa kulttuurisektorin rahoitusrakenteen muuttuessa ja kuntien kulttuuriyhteistyön lisääntyessä. Uudet, entistä joustavammat kulttuurityön organisointimallit ovat edellyttäneet kulttuuritoimintojen alueellista tai maakunnallista koordinaointia. Tällöin toimenpiteinä voivat tulla kyseeseen mm. yritys yhteistyön edistäminen sekä hankkeiden toteuttamiseen liittyvä neuvonta ja asiantuntija-apu. Lisäksi seudullisen ja kansainvälisen kulttuuriyhteistyön lisäämisen tarve on vahvistanut maakunnallisen kulttuurin kehittämistyön merkitystä. Myös julkisen sektorin, järjestökentän ja elinkeinoelämän välisten kulttuuriverkostojen luominen ja organisointi on edellyttänyt alueellista kehittämistyötä.

Kulttuuritoiminnot marginalisoituvat helposti alueellisessa kehittämissuunnitelmassa, mikäli rajoitetaan perinteisen kulttuuripolitiikan tarkasteluun. Jatkossa kulttuuritoiminnoille tulisi pyrkiä määrittelemään uusia ja entistä monipuolisempia rooleja mm. osana elinkeino-, sosiaali-, terveys- ja koulutuspolitiikkaa. Oleellista tulevassa kulttuuriohjelmassa on hallinnonalojen rohkeus ja ennakkoluuloton ylittäminen. Yhtä tärkeää on murtaa toimialojen välisiä rajoja. Tutkimusten mukaan kulttuurisektorin ja luovan talouden työpaikkojen kasvu tapahtuu ns. luovilla rajapinnoilla, joilla kulttuuri-osaaminen kytkeytyy muihin toimialoihin; esimerkiksi matkailuun, hyvinvointipalveluihin, mediateknologiaan sekä muoti- ja mainosteollisuuteen. Näin ollen katson, että tulevan kulttuuristrategian tulisi olla "luovien rajapintojen kehittämissuunnitelma", jossa kulttuuritoiminnoille ja taiteelle määritellään uusia ja innovatiivisia rooleja ja tehtäviä eri toimialojen kehittämistyössä.

Kimmo Kainulainen
Yliopettaja, hallintotieteiden tohtori

Maakunnallista kulttuurin kehittämistoimintaa 10 vuotta

Luovat alat kasvuun kehittämisohjelman avulla

Etelä-Pohjanmaan maakuntaohjelma-asiakirjassa vuosille 2007-2010 on yhtenä tavoitteena luovien alojen yritystoiminnan kehittäminen ja kasvun alojen tunnistaminen yritystoiminnassa. Lisäksi Etelä-Pohjanmaan kulttuuristrategiassa vuosille 2006-2013 on keskeisenä tavoitteena kulttuuriyrittäjyyden edistäminen.

Kulttuuriyrittäjyys on luovien alojen toimintaa, johon sisältyvät mm. käsi- ja taideteollisuus, muotoilutoimiala, kulttuurimatkailu, kulttuurin perustuvat hyvinvointipalvelut, tapahtumatuotanto, graafisen alan toiminta, elokuva- ja tv-tuotanto, mainonta, musiikin ja äänitteiden tuotanto, kirjojen tuotanto ja jakelu sekä audiovisuaalinen sisältötuotanto. Alan ennustetaan kasvavan jopa 10 % vuosivauhtia. Suomessa haasteena on luovien alojen yritystoiminnan aloittaminen, kasvuyrittäjyyden edistäminen sekä kulttuurialan kansainvälistymisen tukeminen niin, että parannetaan kulttuurin kilpailukykyä kansallisesti ja kansainvälisesti.

Etelä-Pohjanmaan liiton kulttuurilautakunta on päättänyt käynnistää luovien alojen yritystoiminnan kehittämissuunnitelman laatimisen. Yhteistyöhön haastetaan mukaan laajasti alan toimijoita, kehittäjäorganisaatioita ja muita viranomaisia. Luovien alojen yritystoiminnan kehittämissuunnitelma teetetään ulkopuolisena asiantuntijatyönä tarjouskilpailun perusteella siten, että suunnitelman tulee olla valmis 31.8.2007 mennessä.

-Yhtä tärkeää, kuin kehittämissuunnitelman valmistuminen ohjelmatyypillisinä julkaisuna, on itse prosessi sekä suunnitelman laatimisen yhteydessä käytävät keskustelut, muistuttaa kulttuurijohtaja Marjatta Eväsoja Etelä-Pohjanmaan liitosta ja rohkaisee toimijoita osallistumaan käynnistyvään työhön.

Lisätietoja: kulttuurijohtaja Marjatta Eväsoja, puh. 020 124 4132, marjatta.evasoja@etela-pohjanmaa.fi

- 2003 Etelä-Pohjanmaan kulttuurin kehittämisen tulevaisuuden toimintamallit, tutkimus ilmestyy
Seudullisen kulttuuriyhteistyön kehittäminen alkaa em. tutkimuksen pohjalta
Etelä-Pohjanmaan kulttuurihankkeiden alueellisesta vaikuttavuudesta tehdään väliarviointi
Etelä-Pohjanmaan kulttuurin vientiprojekti alkaa
- 2004 Etelä-Pohjanmaan liittoon perustetaan kulttuurisihteerin toimi
Kulttuurihankkeiden neuvonta- ja koordinaointitehtävät siirretään osaksi Etelä-Pohjanmaan liiton kulttuurin vastuualueen normaalitoimintaa
Kulttuurin kehittämissuunnitelma Trissasta tulee kulttuurilautakunnan rekisteröity tuotemerkki Trissan tehtävät siirretään osaksi kulttuurin vastuualueen normaalitoimintaa
Trissa-lehti muutetaan entistä enemmän kulttuurimatkailejille suunnatuksi markkinointilehdeksi
ProMedia – kulttuurisisältöisen mediatuotannon kehittämishanke alkaa
Ensimmäiset kulttuuriyhteyttäjä-tuotteet tuoteistetaan yhteistyössä Härmän Kuntokeskuksen kanssa
Etelä-Pohjanmaan kulttuuristrategia 2005-2013 ilmestyy

- 2005 kulttuuristrategian toteuttaminen käynnistyy
Kokopäiväinen toimistosihteerin aloittaa liiton kulttuurin vastuualueella
Hyvinvointia kulttuurista –hanke käynnistyy
Kulttuurisisältöiset netti-tv-lähetykset alkavat ansainvälistymisohjelmaa laaditaan
- 2006 kulttuurin kansainvälistymisohjelma valmistuu
- 2006-2007 Luovien alojen yritystoiminnan kehittämissuunnitelma valmistuu

Tiesitkö, että...

- Etelä-Pohjanmaalla oli syyskuun 2006 lopulla 214 669 rekisterissä olevaa ajoneuvoa, Manner-Suomessa noin 4,5 miljoonaa. (Ajoneuvohallintokeskus)

Maakuntavaltuusto hyväksyi Etelä-Pohjanmaan maakuntaohjelman 2007-2010

**Etelä-Pohjanmaan maakuntaohjelman visio 2010:
Ihmiset, yritykset ja ympäristö voivat hyvin innovatiivisessa ja kansainvälistyvässä yrittäjyysmaakunnassa.**

Etelä-Pohjanmaan maakuntavaltuusto hyväksyi kokouksessaan (4.12) Etelä-Pohjanmaan maakuntaohjelman vuosille 2007-2010. Maakuntaohjelma on etelä-pohjalaisien poliittinen kannanotto lähivuosien kehityksen tavoitteista ja samalla se konkretisoi maakuntasuunnitelmaa 2030 neljäksi vuodeksi kerrallaan.

-Tulevalla nelivuotiskaudella maakunnallinen kehittämissuunnitelma painottuu voimakkaasti yritystoiminnan edellytysten ja osaamisen tason nostamiseen. Aivan uudella tavalla on otettu huomioon myös ihmisten ja ympäristön hyvinvointi sekä maakunnan kansainvälistyminen, kertoo suunnittelija Heli Seppelvirta. Hän toimii Etelä-Pohjanmaan liitossa maakuntaohjelmatyön pääkirjoittajana. Seppelvirran mukaan maakuntaohjelmassa esitellään Etelä-Pohjanmaan keskeiset kehittämissuunnitelmat ja -tavoitteet, keskeiset hankkeet ja muut toimenpiteet sekä suunnitelma ohjelman rahoittamiseksi. Etelä-Pohjanmaan maakuntaohjelma löytyy maakunnan liiton sivuilta, www.epliitto.fi. Maakuntaohjelmaa

jaetaan printtiversiona kaikkiin eteläpohjalaiskuntiin sekä yhteistyökumppaneille.

Useita menestystekijöitä

-Maakuntaohjelman alkuun on nykytilan ja kehitysnäkymien perään kirjattu maakunnan menestystekijöitä ja seutukuntien vahvuuksia, kertoo Heli Seppelvirta.

Etelä-Pohjanmaan menestystekijöitä ovat

- hyvä liikennemaantieteellinen sijainti
- maan johtava elintarvikeklusteri
- maakunnan erityispiirteisiin nojautuva Epanet -tutkimusprofessoriverkosto ja innovaatioympäristö
- vahva yrittäjyyskulttuuri
- vaihtoehtoiset asuinympäristöt Etelä-Pohjanmaan työssäkäyntialueella
- yhteinen kehittämistähto ja vahva alueidentiteetti
- Seinäjoki maan seitsemänneksi suuri päämarkkina-alue
- houkutteleva kulttuuri- ja ostosmatkailukohte

Maakunnallisten hankkeiden kiertävät kuntarahat nostavat liiton talousarviota

Liiton talous on vedetty tiukalle ylijäämien turvin

Etelä-Pohjanmaan liiton maakuntavaltuusto hyväksyi (4.12) liiton jäsenkuntien maksu-osuuteen ensi vuodelle kahden prosentin korotuksen.

-Korotukseen on varaa vain vanhojen ylijäämien turvin, sillä ilman niitä menot kasvaisivat kuusi prosenttiyksikköä, laskee hallintojohtaja Raimo Saunamäki.

- Talousarviomme menopuoli kasvaa, sillä liiton tehtäväksi on linjattu eräiden merkittävien maakunnallisten kehittämishankkeiden kuntarahaosuudet. Ne eivät enää rasita kuntia, mutta olisivat ilman aikaisempien vuosien ylijäämiä vaarassa näivettää liiton toimiston

toimintaa, sanoo Raimo Saunamäki. Hän on tyytyväinen maakuntahallituksen (13.11) tekemään linjaukseen, jonka mukaan maakunnan liiton talousarvion rakennetta voidaan selkeyttää entisestään.

- Jatkoksa saamme paremmin myös numeropuolella esille sen tosiasian, että liiton toiminnan tuloksena merkittävät maakunnalliset hankkeet on saatu toimimaan koko Etelä-Pohjanmaan alueella. Etelä-Pohjanmaan liiton toimintamenot ovat ensi vuonna 1.655.850 euroa. Maakuntavaltuusto hyväksyi myös toiminnalliset tavoitteet sekä taloussuunnitelman vuosille 2008-2009.

Aluekeskusohjelmat jatkavat Etelä-Pohjanmaalla

Hallitus päätti marraskuussa 35 alueen nimeämisestä aluekeskusohjelmaan. Aluekeskusohjelmassa jatkavat kaikki siihen vuonna 2001 nimetyt kaupunkiseudut sekä ohjelman verkostopilotiksi nimetty Kauhajoen seutu.

Valtion vuoden 2007 tulo- ja menoarvioehdotuksen mukaan aluekeskusten kehittämiseen ja kaupunkipoliittisiin toimiin osoitetaan 9,2 miljoonaa euroa.

Aluekeskusohjelmaan ja aluekeskus- ja kaupunkiohjelmarahoitukseen haki kaikkiaan 40 aluetta.

HENKILÖKUVA

Suunnittelija Heli Seppelvirta

heli.seppelvirta@etela-pohjanmaa.fi,
puh. 020 124 4115

- Maakuntaohjelman ja sen toteuttamissuunnitelman laadinta
- Hankevalmistelu, seuranta ja valvonta: yleinen yrittäjyys, tietoyhteiskunta, hyvinvointi- ja palvelualat, tasa-arvoasiat

Etelä-Pohjanmaa väestöennusteiden valossa

Tilastokeskus laatii väestöennusteen noin kolmen vuoden välein. Väestöennuste on väestöllisiin tekijöihin perustuva laskelma, eikä siinä oteta kantaa esim. poliittisiin toimenpiteisiin, joilla kehitykseen voitaisiin vaikuttaa. Erityisesti väestöennusteeseen vaikuttaa niiden vuosien väestökehitys, joita koskevien lähtötietojen perusteella ennuste on laadittu.

Seuraavassa tarkastellaan sitä, miten Etelä-Pohjanmaata koskevat ennusteet ovat toteutuneet ja millaisilta näyttävät maakunnan tulevaisuudennäkymät uusimman, vuoden 2004, väestöennusteiden valossa, aina vuoteen 2030 saakka. Artikkelin perustuu osin Heli Siirilän tekemään vertailuun Etelä-Pohjanmaan väestöennusteista.

Seuraavan maakuntaohjelmakauden 2007 – 2010 lopulla Etelä-Pohjanmaan väkiluku olisi ennusteen mukaan 190 800 henkeä. Kauden aikana maakunnan työikäinen väestö (15-64-vuotiaat) vähenisi 1 400 henkeä. Yli 65-vuotiaiden määrä kasvaisi tuhannella hengellä.

Väestön ikääntyminen sekä työikäisen väestön ja työvoiman määrän vähentyminen on yksi yhteiskuntapolitiikkamme keskeisiä haasteita lähivuosikymmenien aikana, sillä tavaroiden ja palveluiden tuottaminen muuttuu entistä haasteellisemmaksi, mikä tuo haasteita hyvinvointipalveluiden ylläpidolle. Työvoiman saatavuuden turvaaminen ja työn tuottavuuden nostaminen ovat keskeisiä keinoja vastata edellämainittuihin haasteisiin. Maakuntaohjelmakausi 2011 – 2014 näyttää erityisen haasteelliselta, sillä ennusteen mukaan Etelä-Pohjanmaan väestö alenisi 1 240 henkeä, mutta maakunnan työikäinen väestö laskisi lähes 5 900 henkeä. Yli 65-vuotiaiden määrä kasvaisi ohjelmakauden aikana 4 900 hengellä. Vuosina 2013 ja 2014 työikäinen väestö vähenisi ennusteen mukaan 3 000 hengellä, eli yli kaksi kertaa enemmän kuin koko maakuntaohjelmakaudella 2007 – 2010!

Tämä murroskohta sattuu samoihin aikoihin EU-ohjelmakauden vaihtumisen kanssa ja EU:n maatalouspolitiikan kehittymisellä on Etelä-Pohjanmaan kannalta keskeinen merkitys. Lisäksi Maailman kauppajärjestö WTO

on asettamassa tavoitteekseen maatalouden vientitukien lopettamisen vuoteen 2013 mennessä, millä voi olla myös Etelä-Pohjanmaan kannalta merkittäviä vaikutuksia.

Ajanjaksolla 2007 – 2030 työikäisten määrä laskisi Etelä-Pohjanmaalla noin 21400 henkeä, eli 17 %. Koko maassa määrä alenisi 333 000 henkeä, eli 9,5 %. Yli 65-vuotiaiden määrä kasvaisi vuosina 2007 - 2030 Etelä-Pohjanmaalla 17 800 henkeä (49 %), koko maassa kasvua olisi 561 000 henkeä (65 %).

Etelä-Pohjanmaan osalta em. muutoksia 2007 - 2030 voidaan suhteuttaa niin, että nykyään yli 65-vuotiaita on Etelä-Pohjanmaalla noin 700 henkeä vähemmän kuin Seinäjoella on asukkaita (noin 36 800), mutta että vuonna 2030 heidän määränsä ylittäisi Seinäjoen ennusteväkiluvun noin 13 400:lla hengellä.

Etelä-Pohjanmaan liitossa tehdyn työvoimannusteen mukaan maakunnan työvoima vähentyisi vuosina 2003 - 2025, jos maakunnan väestökehitys olisi toteutuneen väestökehityksen suuntainen, noin 12 100 henkeä, mikä on noin 300 henkeä enemmän kuin maakunnan 11:n väestöltään pienimmän kunnan kokonaistyöpaikkamäärä vuonna 2004!

Alkavalla maakuntaohjelmakaudella 2007 - 2010 tehtävät ratkaisut ovat siis pitkän ajan kehityksen kannalta hyvin merkittäviä, jotta pystytään varautumaan ja vaikuttamaan vielä haasteellisempaan kauteen 2011 – 2014 ja sen jälkeiseen aikaan.

Etelä-Pohjanmaan väkiluku on vuosina 2005 – 2006 kehittynyt ennustetta positiivisemmin, mikä johtuu vuoden 2004 väestönkasvusta. Vuoden 2005 lopulla ennuste oli 906 henkeä pessimistisempi kuin toteutunut väkiluku. Vuoden lopulla ennuste aliarvioi 14 eteläpohjalaisen kunnan väestömäärän ja liian optimistinen ennuste oli 12 kunnassa. Suhteellisesti eniten ennuste aliarvioi Vimpelin (3,6 %) väkilukua ja suhteellisesti ylioptimistisin ennuste oli Alahärmän (1,7 %) osalta. Lokakuun 2006 lopun ennakkotiedon mukaan maakunnan väkiluku oli 1 168 henkeä korkeampi kuin vuoden 2006 lopun ennusteväkiluku.

Alle 25-vuotiaiden osuus Etelä-Pohjanmaan väestöstä on 31 %, mikä on maakuntiemme korkeimpia. Maakunnan kehityksen kannalta avainasemassa on tappiollinen muuttoliike, joka tulisi pystyä kääntämään voitolliseksi. Vuosina 2003 – 2005 Etelä-Pohjanmaa sai muuttotappiota 15 – 24-vuotiaiden, eli opiskelemaan lähtevien ikäryhmistä. Muissa ikäryhmissä maakunnan nettomuutto oli voitollista.

Erityishuomio tulisi suunnata maakunnan koulutuksen kehittämiseen mahdollisimman hyvin työvoimatarpeita vastaavaksi. Vaikka huomattava osa muuttoliikkeestä aiheutuu tutkintotavoitteiseen yliopistokoulutukseen hakeutuvista, on ammatillisella peruskoulutuksella, ammattikorkeakoulutuksella ja aikuiskoulutuksella mahdollisuudet vaikuttaa maakunnan kehitykseen, unohtamatta Seinäjoen yliopistokeskuksen merkitystä. Tämä edellyttää entistä tiiviimpää yhteistyötä työelämän, oppilaitosten ja alueen kehittämisestä vastaavien toimijoiden kesken.

Etelä-Pohjanmaan väestökehitykseen sisältyy myös positiivisia mahdollisuuksia. Maakunta on vuosina 1987 – 2005 saanut kahta vuotta lukuunottamatta muuttovoittoa 0–14-vuotiaiden ikäryhmässä. Parin viime vuoden aikana muuttovoittoa on tullut myös 25–34-vuotiaiden ikäryhmässä. Lisäksi Etelä-Pohjanmaa sai samana aikana muuttovoittoa 55-74-vuotiaista joka vuosi. Sekä ikääntyvä väestö että lapsiperheet voivat tarjota myös elinkeinotoimintaan liittyviä mahdollisuuksia. Tällaisia voivat olla esimerkiksi hoivapalvelut ja lapsiperheille suunnatut matkailupalvelut.

Heli Siirilän vertailu väestöennusteista löytyy Etelä-Pohjanmaan ennakkointiportalista, <http://www.etelapohjanmaa.fi/ennakkointi>

Marko Rossinen, kunta-asiamies

Tiesitkö, että...

- Vuonna 2005 Etelä-Pohjanmaalla aloitti oppisopimuskoulutuksessa 889 uutta opiskelijaa ja tutkinnon suoritti 337 opiskelijaa. Koko maassa aloittaneita oli noin 20 000 ja tutkinnon suorittaneita 10 100. (Tilastokeskus)

MYR

Maakunnan yhteistyöryhmä

KUNTA- JA MAAKUNTA-HALLINNON EDUSTAJAT

Aapo Saari, Alavus, pj
Antti Niemi-Aro, Kauhajoki, 1. vpj
Tapio Ekola, Alahärmä
Aarne Heikkilä, Seinäjoki
Pirjo-Liisa Ketola, Isojoki
Anne Niemi, Vimpeli
Liisa Lähdesmäki, Seinäjoki
Lea Puotinen, Kauhava
Paula Sihto, Ilmajoki

ETELÄ-POHJANMAAN TE-KESKUS:

Raimo Harjunen, 2. vpj
Leena Ahonen

Antti-Jussi Oikarinen
Ritva Rinta-Pukka

LÄNSI-SUOMEN LÄÄNINHALLITUS:

Maria-Terttu Hautanen-Jokela

LÄNSI-SUOMEN YMPÄRISTÖKESKUS:

Pertti Sevola

VAASAN TIEPIIRI:

Mauri Kimpimäki

FINNVERA OYJ:N SJOEN KONNTORI:

Asko Saarinen

AKAVA-POHJANMAA ALUETOIMIKUNTA:

Katriina Honkala, Peräseinäjoki

SAK:N E-P:N MAAKUNTARYHMÄ:

Lea Torkko, Ylistaro

STTK:N E-P:N ALUETOIMIKUNTA:

Martti Peltola, Seinäjoki

MAATALOUSTUOTTAJAIN E-P:N LIITTO:

Arja Ala-Luoma, Nurmo

ETELÄ-POHJANMAAN KAUPPAKAMARI:

Matti Korkiatupa, Seinäjoki

ETELÄ-POHJANMAAN YRITTÄJÄT:

Heikki Rinta-Rahko, Kurikka, 3. vpj

ELINKEINOELÄMÄN KESKUSLIITTO (EK):

Yrjö Välimäki, Alavus
Virpi Keskimäki, Ilmajoki

Esittelijä: Asko Peltola, E-P:n liitto

Sihteerit: Heli Rintala, E-P:n liitto

Maakunnan yhteistyöryhmän kokoonpanoon ja tehtäviin ei suuria muutoksia

Kuvaaja: Juha Harju

Parhaillaan eduskuntakäsittelyssä olevan rakennerahastolakiesityksen mukaan MYR:n kokoonpano ja tehtävät tulevat säilymään pääasiallisesti ennallaan tulevalla ohjelmakaudella. Kokoonpanon osalta MYR:n asettavalla maakunnan liiton hallituksella olisi kuitenkin nykyauteen verrattuna harkintavalta valita lisäksi jäseniksi joko kansalaisyhteiskuntaa edustavien tai ympäristöjärjestöjen sekä sukupuolten tasa-arvoa edistävien järjestöjen edustajia. Yhteistyöryhmä voi myös kutsua työskentelynsä asiantuntijoita, kuten nykyiselläkin kaudella.

Tulevalla ohjelmakaudella MYR voi tarvittaessa asettaa jaostoja. Nykykaudella joka maakunnassa on pitänyt olla tavoite 3- ja maaseutujaosto, mutta nyt siis pakollisista MYR:n alaisista jaostoista ollaan luopumassa.

MYR:n yhtenä keskeisenä tehtävänä on jatkossakin kohdentaa rakennerahastovaroja maakunnan kehittämisen kannalta keskeisiin kohteisiin. Tämä rahoituksen suuntaaminen tapahtuu konkreettisesti maakunnan yhteistyöasiakirjamenettelyllä. Maakuntaohjelman toteuttamissuunnitelman ja maakunnan yhteistyöasiakirjan (MYAK) käsittelyaikataulu yhdenmukaistuu tulevalla kaudella siten, että molemmat asiakirjat laaditaan syksyllä.

Tulevalla kaudella noudatetaan "yhden rahaston periaatetta", ts. yhtä ohjelmaa rahoitetaan vain yhdestä rahastosta. Kun lisäksi rakennerahastojen ja maaseuturahasto kautta Etelä-Pohjanmaalle tuleva hankerahoitus putoaa tuntuvasti kuluvaan kauteen verrattuna, tulee rahoitettavien toimien priorisointi ja yhteensovittaminen entistäkin tärkeämmäksi. Tässä tehtävässä MYR:n strateginen rooli ja ote toimintaa ohjaavana yhteistyöelimenä on avainasemassa.

Heli Rintala
EU-koordinaattori

Maakunnan yhteistyöryhmä toimii aktiivisesti

Maakunnan yhteistyöryhmä on 25 hengen kokoonpano, jonka kokouksia on keskimäärin viisi kertaa vuodessa. Yhteistyöryhmän puheenjohtajana toimii maakuntahallituksen I varapuheenjohtaja Aapo Saari Alavudelta.

-MYR:n kokouksiin osallistutaan kiitettävästi. Oma tiedonvälitystämme hoidamme aktiivisimmin Etelä-Pohjanmaan liiton kotisivuilla, osoitteessa www.epliiito.fi ja tässä Pro Etelä-Pohjanmaa tiedotuslehdessä neljä kertaa vuodessa omilla sivuillamme, kertoo EU-koordinaattori Heli Rintala. Hän iloitsee MYR:n jäsenten paneutumisesta laajoihin ja vaativiin asiakokonaisuuksiin. Samalla hän toivoo että MYR:n jäsenet miettivät, kuinka tiedottamista tulisi tehostaa ja minkälaisia koulutustarpeita heillä on uuden ohjelmakauden osalta. Uusi Maakunnan Yhteistyöryhmä nimitetään ensi kevään aikana.

Elinkeinoelämän keskusliiton EK:n edustajina MYR:ssä istuvat toimitusjohtaja Virpi Keskimäki Ilmajoelta ja yrittäjä Yrjö Välimäki Alavudelta. EK:n tavoitteena on luoda suomalaiselle yritys- ja elinkeinotoiminnalle entistä parempi ja kilpailukykyisempi toimintaympäristö ja se edustaa kattavasti kaikkia yksityisiä toimialoja ja kaikenkokoisia yrityksiä: 42 toimialaliittoa, 16 000 jäsenyritystä, joista 96 % pk-yrityksiä ja noin 900 000 työntekijää. EK aloitti virallisesti toimintansa vuoden 2005 alussa, kun Palvelutyönantajat ja Teollisuuden ja Työnantajain Keskusliitto

yhdistyivät uudeksi järjestöksi. Yritystoimintaa sekä Suomessa että Puolassa pyörittävä Yrjö Välimäki sanoo työskentelyn Maakunnan Yhteistyöryhmässä olevan mielenkiintoista.

-Aluksi oli hankalaa päästä sisälle laajoihin asiakokonaisuuksiin, mutta perehtymisen ja kokemuksen kautta työskentely ja oman mielipiteen ilmaisu on helpottunut, sanoo Välimäki. Hän kokee oman roolinsa paitsi EK:n edustajana myös tiedonsaajana ja välittäjänä omille yhteystahoilleen.

-Päätyvältä ohjelmakaudelta mieleen ovat jääneet merkittävät tietoverkkoihin liittyvät pilottihankkeet, kertoo Välimäki. Tulevan ohjelmakauden osalta Välimäen odotukset painottuvat aloitetun osaamisen tason nostamisen edelleen jatkamiseen.

-Epanet -verkoston työssä on tullut monia onnistumisia, sillä yritykset ovat jaksaneet olla siinä mukana. Tämän työn tulee voida jatkaa maakunnassa.

MYR:n ensimmäisenä varapuheenjohtajana istuva Antti Niemi-Aro katsoo, että keskuslehteen yhteistyöryhmän tärkeimpiä merkityksiä on luoda maakunnallinen foorumi, joka tarkastelee asioita koko maakunnan kannalta.

-Rahoittajat tekevät omat päätöksensä, mutta tosiasiallisesti yhteistyöryhmän kannan tulisi heijastua myös rahoittajiin, kommentoi Niemi-Aro. Esimerkkinä hän mainitsee vilkasta keskustelua herättäneen seutuverkkojen yhdistämishankkeen, joka jäi ilman rahoitusta.

KTM Heli Rintala on nimetty kehittämissuunnittelijan tehtävään maakuntajohtajan päätöksellä 1.11.2006 lukien. Maakuntahallitus myönsi kokouksessaan 13.11.2006 Rintalalle palkatonta työlomaa, jonka aikana hän työskentelee Etelä-Pohjanmaan liiton toimistolla EU-koordinaattorin tehtävässä mm. MYR:n sihteerinä.

MYR 4.9., 2.10. ja 20.11.2006

MYR on käsitellyt mm. Etelä-Pohjanmaan maakuntaohjelmaa ja sen toteuttamissuunnitelmaa 2007-2008 sekä yrittäjyysohjelmaa.

Käsittävänä on ollut syksyn mittaan sekä kuluva ohjelmakauden EU-ohjelmien toteutustilanne että uuden ohjelmakauden vielä valmistelussa olevat EU-ohjelmat. Ohjelmakauden 2000-2006 osalta pyritään huolehtimaan rahoituksen mahdollisimman täysimääräisestä hyödyntämisestä. Toteutusajankaa hankkeille on enää reilun vuoden verran. Rahoituskehityksissä on jouduttu tekemään joitakin muutoksia, joilla vastataan toisaalta toimintaympäristössä tapahtuneisiin muutoksiin, toisaalta sopeutetaan ohjelman loppuvarojen suunniteltu käyttö ja ohjelman rahoitussuunnitelma toisiaan vastaaviksi.

Uuden ohjelmakauden ohjelmien valmistelu on loppusuoralla, mutta esimerkiksi rahoitussuunnitelmissa on vielä hiomista.

Rahoitettavaksi on hyväksytty seuraavat tavoite 2-ohjelman hankkeet:

- Kehittyvä pienyritys –hanke
- Kylmän hallinta liiateollisuudessa
- Mc Kibben
- Luontokohteesta matkailutuote
- Innovatiivisuus yhteisöjen paikallisessa kehittämisessä
- Virtuaalinen musiikinopetus tietoverkossa, VIRMU
- NIÄLY, Nopeiden ilmiöiden älykäs analyysi
- Yritys-Tehostin
- Mt 17471 Leppälänkylä – Länsikylä parantaminen
- Uusia yrittäjiä hoiva-alalle – Wellamo –projektin lisärahoitus

MYR:n, MYR:n sihteeristön ja MYR:n hankejaoston pöytäkirjat, työjärjestykset, kokoonpanot ja kokousajat löytyvät osoitteesta www.epliiito.fi/paatokseteko.

Etelä-Pohjanmaan historia VII on valmistunut

Etelä-Pohjanmaan historianteoksen VII osa julkistettiin joulukuun alussa Vaasassa. Uusin osa käsittelee Etelä-Pohjanmaan historian valtavirtoja 1910-luvulta 1960-luvulle. Teoksen kirjoittajina ovat toimineet seuraavat tutkijat, sulussa aihepiirien otsikot: Arvo Myllymäki (Leivän tähden), Petri Rekonen (Valtameren taa), Tuomo Laitila (Opin tielle), Liisa Ruismäki (Tasa-arvo tavoitteena), Hannu Välimäki (Kapituli kirkolle), Ilkka Mäkinen (Luokkaan), Erkki Rintala (Luovaan työhön), Jaakko Numminen (Kirjallisuus, esittävä taide), Leena Passi (Kuvataide), Liisa-Maria Hakala-Zilliacus (Arkkitehtuuri), Kalevi Heikkilä (Liikutaan kilpaa) ja Jussi Niinistö (Vapaus on mielessä).

Etelä-Pohjanmaan historianteos VII on toteutettu Etelä-Pohjanmaan kulttuurirahaston tuella ja sen on kustannut Etelä-Pohjanmaan liitto, joka myös markkinoi ja myy nyt julkaistua uusinta osaa ja koko Etelä-Pohjanmaa historianteos -sarjaa.

Etelä-Pohjanmaan liitto

Ajaton arvolahja

Yhteistyössä Etelä-Pohjanmaan kulttuurirahasto ja Etelä-Pohjanmaan liitto

Etelä-Pohjanmaan historia, osa VII

Etelä-Pohjanmaan historian valtavirtoja 1910-1960

50€

Koko Etelä-Pohjanmaan historia sarja I-VII 200€

Tuotteet voi ostaa Etelä-Pohjanmaan liiton toimistolta tai tilata postiennakkolla.

www.epliitto.fi

Tilaukset: Etelä-Pohjanmaan liitto/neuvonta, puh. 020 124 4100
Käyntiosoite (08.00 - 15.45): Kampusranta 9 C (4. krs), Seinäjoki

Etelä-Pohjanmaan kuvateoksen uudistettu painos on valmis

Valokuvaaja Kalevi A. Mäkisen ja kirjailija Antti Tuurin yhteistyönä toteutetun Etelä-Pohjanmaa -kuvateoksen uudistettu painos on valmistunut. Kuudella eri kielellä (suomi, ruotsi, englanti, saksa, ranska ja italia) toimitettu kuvateos ilmestyi ensimmäisen kerran vuonna 2001. Nyt uudistettuun kirjaan on kuluvaan vuoden aikana kuvattu yli kaksikymmentä tuoretta otosta maakunnan elämänmenosta.

- Olemme käyttäneet kuvateosta liikelaajan tavoin eri yhteyksissä kotimaassa ja ulkomailla vuoden 2001 Euroopan Alueiden Yhteisön (AER) kokouksesta lähtien ja teos on poikkeuksetta saanut myönteisen vastaanoton saajiltaan, kertoo hallintojohtaja Raimo Saunamäki Etelä-Pohjanmaan liitosta.

Etelä-Pohjanmaa -kuvateos on myynnissä mm. Etelä-Pohjanmaan liiton toimistolla Framilla Seinäjoella, tiedustelut puhelinnumerosta 020 124 4100, neuvonta@etela-pohjanmaa.fi

KALENTERI

Joulukuu

- 11.12 maakuntahallitus
- 14.12 kulttuurilautakunta 10 v. kulttuurin kehittämistyötä Etelä-Pohjanmaalla kutsuseminaari
- 19.12 MYR:n sihteeristö
- 27.-29.12 liiton toimisto suljettu

Tammikuu

- 2.1 maakuntahallituksen iltakoulu Alavudella
- 15.1 maakuntahallitus
- 30.1 MYR sihteeristö

Helmikuu

- 6.2 kulttuurilautakunta
- 12.2 MYR
- 19.2 maakuntahallitus

Maaliskuu

- 6.3 MYR sihteeristö
- 13.3 kulttuurilautakunta
- 21.3 maakuntahallitus
- 26.3 MYR

Joulukorttirahat keskussairaalan taidehankintaan

Etelä-Pohjanmaan liiton joulukorttien hankintaan ja postikuluihin varatut varat, 1 000 euroa, lahjoitetaan Seinäjoen keskussairaalan lastentautien poliklinikan taideteoksen tekemiseen. Pro Etelä-Pohjanmaa julkaisee kuvan taideteoksesta sen valmistuttua.

Maakuntaneuvos Esa Latva-Rasku on poissa

Etelä-Pohjanmaan ensimmäinen maakuntajohtaja, maakuntaneuvos Esa Latva-Rasku on poissa. Hän kuoli vaikeaan sairauteen Seinäjoen keskussairaalassa tiistaina 28. marraskuuta 2006.

Hän oli syntynyt Ilmajoella 7. elokuuta 1945.

Etelä-Pohjanmaa oli Latva-Raskun vahvan elämäntyön sisältö, ja monien mielissä tämä maakunta henkilöityi häneen. Hänellä oli ominaisuuksia, jotka mielellään liittäisi yleisesti eteläpohjalaisiin; hän oli rivakka ja sitkeä, johdonmukainen ja selkeä, ja hänen avoimuutensa ylitti myös sairauden.

Keskeisellä paikallaan Etelä-Pohjanmaalla Latva-Rasku toimi hyvin määrätietoisesti. Vaikeinakin aikoina häntä kannattelivat tulevaisuuden usko ja rohkeus, ja hän valoi myönteistä mielialaa ympäristöönsä. Koyhyydellä kilpailu on päätetty lopettaa, hän korosti, vaikka monet talouselämän luvut olisivat vielä antaneet aineksia tuohon kilpailuun.

Maakuntajohtajaksi vuonna 1994 tullessaan Esa Latva-Rasku tunsu perusteellisesti oman maakuntansa, sen historian ja nykyisyyden. Eteläpohjalaisuus, eteläpohjalainen kulttuuri ja perinne välittyivät hänen puheissaan ja kirjoituksissaan. Näkökulma oli laaja ja esittäjä tiedoiltaan monipuolinen ja innostava. Hän oli tarvittaessa kriittinen ja pystyi vakuuttavasti esittämään, mikä olisi voinut olla toisin, miten olisi puolustettava hyväksi koettua omaa ja miten uusia haasteita olisi kohdattava.

Latva-Raskulla oli selkeä näkemys kehittämistarpeista ja yhteistyön tärkeydestä, ja hän puhui väsymättä hyväksi tietämiensä asioiden puolesta. Jos ulkoapäin ei tullut odotetusti tukea maakunnan elinvoiman vahvistamiseksi, oli itse haettava uudenlaisia toimintatapoja niin, että omat vahvuudet hyödynnettäisiin ja heikkouksia korjattaisiin. Siksi oli esimerkiksi lisättävä osaamista, kehitettävä elinkeinoja ja parannettava yhteyksiä, oli sitten kysymys liikenteestä tai maakunnan ja sen keskuksen suhteesta. Latva-Rasku ehti ilokseen nähdä, että moniin odotuksiin oli tullut myönteisiä vastauksia ja oli edetty tärkeitä tavoitteita kohti.

Esa Latva-Rasku oli valmistunut Tampereen yliopistossa taloustieteiden maisteriksi 1971. Hänen ensimmäinen työpaikkansa oli verohallinnossa, mutta jo vuonna 1975 hänet valittiin Etelä-Pohjanmaan Maakuntaliiton apulaistoiminnanjohtajaksi ja kahdeksaa vuotta myöhemmin toiminnanjohtajaksi. Hän toimi 80-luvun alussa Koiviston toisen hallituksen aikana sisäministeri Eino Uusitalon poliittisena sihteerinä.

Jo maakuntaliittovuosina Latva-Raskulla oli runsaasti erilaisia luottamustehtäviä. Hän osallistui kunnalliselämään kotipitäjässään Ilmajoella, oli kerran Keskustan kansanedustajaehdokkaana ja toimi monissa yhteisöissä.

Maamme liittyttyä EU:hun maakuntien merkitys kasvoi, ja maakuntajohtajille tuli paljon vastuuta. EU-jäsenyys ja kansainvälistyminen toivat uuden näkökulman asioiden hoitoon ja kehittämiseen. Jokaisen maakunnan oli itse yritettävä pitää mahdollisimman hyvin huolta paikastaan niin omassa maassa kuin alueiden Euroopassa. Maakuntajohtajan oli oltava perillä

Kuva: Esa-Matti Åkerberg

asioista, ja valmiina matkustamaan Helsingin ja Brysselin lisäksi muuallekin Eurooppaan. Latva-Rasku hoiti hyvin vaativan tehtävänsä, piti tietonsa erinomaisesti ajan tasalla ja jakoi niitä tarvitseville.

Monimuotoisia tietojaan ja kokemuksiaan Latva-Rasku aikoi hyödyntää myös tieteellisessä työssä, sillä hän hakeutui runsas kaksi vuotta sitten Vaasan yliopiston hallintotieteelliseen tiedekuntaan. Tavoitteena oli hallintotieteiden tohtorin tutkinto pääaineena aluetiede. Sekin kertoi tulevaisuuden uskosta.

Vapaa-aikanaan Latva-Rasku viljeli vaimonsa kotitilaa ja teki mielellään metsätöitä. Hän seurasi laajasti kaikkia elämänilmiöitä, mutta erityisen kiinnostunut hän oli kirjallisuudesta.

Maakuntaneuvoksen arvon Latva-Rasku sai marraskuussa 2004. Majuriksi hänet oli ylenetty 4. kesäkuuta 2000. Maakuntajohtajan tehtävistä hän siirtyi eläkkeelle kesällä 2006.

Esa Latva-Raskua kaipaavat Sirkka-puoliso, Heli ja Mika puolisoineen ja Petri sekä veljet ja sisaren lapset perheineen. Etelä-Pohjanmaa on menettänyt kannustajan, joka vahvisti maakunnan merkitystä.

Kirsti Potka
Kirsti Potka toimii Etelä-Pohjanmaan liiton
kulttuurilautakunnan puheenjohtajana

Päätöimittaja:
maakuntajohtaja Asko Peltola,
puh. 020 124 4101
Toimitussihteeri:
tiedotussihteeri Virpi Myllymäki,
puh. 020 124 4133, 040 594 2115
virpi.myllymaki@etela-pohjanmaa.fi,
www.epliitto.fi

Osoite: Kampusranta 9 C,
PL 109, 60101 SEINÄJOKI
Puh. 020 124 4100,
faksi 020 124 4150
Painopaikka ja painosmäärä:
I-print Oy, 1200 kpl
ISSN 1796-0207
Seuraava lehti ilmestyy: vko 12

Arvoisat yhteistyökumppanit
Rauhallista joulua ja
menestyksellistä uutta vuotta
2007.

Etelä-Pohjanmaan liitto
Henkilökunta

ETELÄ-POHJANMAAN LIITTO PALVELUKSESSASI

e-mail: etunimi.sukunimi@etelapohjanmaa.fi

Etelä-Pohjanmaan liitto
Kampusranta 9 C, 4. krs.
PL 109, 60101 SEINÄJOKI
Puhelin: 020 124 4100
Faksi: 020 124 4150
<http://www.epliitto.fi>

MAAKUNTAJOHTAJAN VASTUUALUE

Maakuntajohtaja Asko Peltola
020 124 4101, 0400 590 123
Johdon assistentti Sirpa Myllymäki
020 124 4102, 040 7467 480
Tiedotussihteeri Virpi Myllymäki
020 124 4133, 050 5378 071

MAAKUNTASUUNNITTELUN VASTUUALUE

**Maakuntasuunnittelujohtaja
Seppo Rinta-Hoiska**
020 124 4103, 040 5244 373
Maakuntasuunnittelija Antti Saartenoja
020 124 4106, 050 3479 845
Maakuntainsinööri Jorma Ollila
020 124 4105, 044 5372 611
Maakuntasuunnittelija Timo Lakso
020 124 4104, 050 4054 578
Kunta-asiamies Marko Rossinen
020 124 4122, 050 3065 517
Suunnitteluavustaja Marja-Leena Kokko
020 124 4107

Projektipäällikkö Jarkko Lämsä
(ennakoinnin kehittäminen)
020 124 4141, 040 5489 617
Projektipäällikkö Mervi Lehtola (peruspalve-
luohjelma) 050 514 7168
Projektsuunnittelija Sirpa Tuomela (perus-
palveluohjelma) 0400 173 301

ALUEKEHITYKSEN VASTUUALUE

Aluekehitysjohdaja Timo Urpala
020 124 4111, 050 5585 155
Kehittämissuunnittelija Kirsi Pajula
020 124 4114, 050 3381 905
Kehittämissuunnittelija Eira Hakola
020 124 4113, 040 5678 426
Suunnittelija Heli Seppelvirta
020 124 4115, 040 529 4638
EU-koordinaattori Heli Rintala
020 124 4116, 0400 172 202
Toimistosihteeri Salme Ahtiainen
020 124 4117
Toimistosihteeri Margit Sara
020 124 4118
Projektipäällikkö Esa-Matti Åkerberg
(tietoyhteiskuntaohjelma)
020 124 4142, 040 555 2226
Projektipäällikkö Mai Renko
(kansainvälistymishanke)
020 124 4108, 050 496 2010

KULTTUURIN VASTUUALUE

Kulttuurijohtaja Marjatta Eväsoja
020 124 4132, 040 5296 046
Kulttuurisihteeri Virpi Myllymäki
020 124 4133, 050 5378 071
Projektipäällikkö Carita Laitala
(Vientiprojekti)
020 124 4135, 040 5094 420
Projektipäällikkö Outi Nieminen
(Kulttuuri ja hyvinvointi)
020 124 4147, 040 507 7510
Toimistosihteeri Tuuliina Tuominen
020 124 4136
Tuottaja Tuomas Ojajarvi
020 124 4138

HALLINNON VASTUUALUE

Hallintojohtaja Raimo Saunamäki
020 124 4121, 040 7785 676
Taloussihteeri Aila Kuoppamäki
020 124 4125
Toimistosihteeri Anneli Paavola
020 124 4144
Arkistonhoitaja Maarit Koskela
020 124 4124
Toimistosihteeri Minna Herttua
020 124 4123
Tietohuoltosihteeri Marjut Ojanperä
020 124 4126
Toimistosihteeri Riitta Rauhala
020 124 4127